

Asia: VN/20209/2021

Selvitys järjestöjen varainhankinnan avustamisesta ja tukemisesta valtionavustustoiminnassa

Lausunnonantajan taustatiedot

Valitse sopivin vaihtoehto

Järjestö

Selvitys ja sen teemat

1. Mitä mieltä olet järjestöjen varainhankinnan tilasta ja tulevaisuudesta? Asiaa tarkastellaan selvityksen toisessa luvussa.

Selvityksessä todetaan muutosten ja niiden vaikutusten aiheuttavan epävarmuutta järjestöjen autonomiaan ja toimintaedellytyksiin.

On tärkeää, että järjestöjen varainhankinnan helpottamiseksi tehdään ohjeistus. Järjestöjen resurssit tehdä omaa varainhankintaa vaihtelevat, käytännössä isot syövät näkyvyydessä pienet. Tällä hetkellä STEA ei hyväksy varainhankinnan kustannuksia avustuskohteelle.

Vammaisjärjestöt eivät voi toteuttaa varainhankintaa nostamalla jäsenmaksuja, sillä pääsääntöisesti jäsenet ovat vähävaraisia. Esimerkiksi tekemämme asiakastyö tai muu osallisuutta tukeva toiminta on oltava kaikkien kuurosokeiden ja kuulonäkövammaisten saatavilla.

2. Mitä havaintoja sinulla on järjestöille myönnettäviin valtionavustuksiin liittyvistä käytännöistä ja niitä koskevasta sääntelystä? Asiaa tarkastellaan selvityksen neljännessä luvussa.

Järjestöjen rahoituksen epävarmuus jatkuu, kun rahapelituotot ohjataan valtion budjettiin ja järjestöjen rahoitus on riippuvainen poliittisesta päätöksenteosta.

Julkista tukea ja avustusta sosiaali- ja terveysalan järjestöille pitää hallita yhdenmukaisesti. Selkeät ohjeet ja määrittelyt rahoitusjärjestelyissä, joita noudatetaan pitkäaikaisesti, turvaavat järjestöjen toimintaedellytykset ja kehittämisen.

Järjestöjen saama satunnainen tuotto ei saa vähentää myönnettyä avustusta eikä muuttaa avustuslinjausta.

3. Mitä asioita järjestöjen varainhankinnan avustamisessa ja tukemisessa sekä valtionavustusten myöntämisessä on otettava huomioon? Asiaa tarkastellaan selvityksen viidennessä luvussa.

Järjestöjen toimintaedellytyksen takaa ennen kaikkea luotettava, pitkäjänteinen rahoitus. Varainhankinnan resurssit vaihtelevat eikä kaikilla järjestöillä ole mahdollisuuksia toteuttaa laajamittaista varainhankintaa tuesta huolimatta.

Pienten järjestöjen saamat lahjoitukset tai testamentit ovat yleensä satunnaisia ja varainkeruukampanjoita on vaikea toteuttaa taloudellisesti kannattavana. Lahjoitus tai testamentti voi olla kohdennettu tiettyyn toimintaan tai kohteeseen, esim. lapsiin tai esimerkiksi jäsenten opintojen tukemiseen. Satunnaiset lahjoitukset ja testamentit eivät saa rajoittaa tai supistaa järjestön rahoitusta.

4. Minkälaisia vaikutuksia arvioit käsiteltävillä keinoilla olevan? Asiaa tarkastellaan selvityksen kuudennessa luvussa.

Kolmannen sektorin sosiaali- ja terveysalan järjestöillä ei ole mahdollisuutta rahoittaa toimintaa omavastuuosuudella. Rahanhankinta voi vääristää toiminnan motiiveja. Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen resurssit on sidottu asiakastyöhön ja vertaistuelliseen toimintaan.

5. Miten järjestöjen autonomiaa pitäisi turvata ja kuinka järjestöjen toimintaedellytyksiä tulisi varmistaa valtionavustustoiminnassa? Asiaa tarkastellaan selvityksen liitteessä.

Selvityksen liite nostaa esiin rahoituksen pitkäjänteisyyden, mikä on järjestöjen toiminnan turvaamiselle elinehto. Pidämme tätä näkökulmaa tärkeänä.

Järjestöt tuntevat kohderyhmänsä ja pystyvät reagoimaan toimintaympäristön muutoksiin ja vaatimukseen nopeasti, kuten viimeaikaisissa kriiseissä on havaittu.

Yli 50 vuotta toimineet järjestöt ovat todellinen osa kohderyhmänsä elämää. Järjestössä on kertynyt erityisasiantuntijuutta. Asiakkaiden tarpeet tunnustetaan ja niihin pystytään vastaamaan.

Valtionavustustoiminnan kehittäminen

Anna yleistä palautetta selvityksestä tai kommentoi järjestöjä koskevan valtionavustustoiminnan kehittämistä ja yhdenmukaistamista.

Ehkä kannattaa pitää sosiaali- ja terveysalan järjestöjen rahoitusmalli erillään muiden järjestöjen rahoitusmallista. Ei ole tarkoituksenmukaista yhdenmukaistaa kaikkea valtionavustustoimintaa, sillä järjestöjen toiminnan tarkoitukset eroavat merkittävästi toisistaan. Esimerkiksi Suomen Kuurosokeat ry:n tarkoitus on mahdollistaa kuurosokeiden ja kuulonäkövammaisten yhdenvertainen elämä yhteiskunnassa.

Suomen Kuurosokeat ry huomauttaa lisäksi valtiovarainministeriötä YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevasta yleissopimuksesta ja sen velvoitteista.

Yhdymme NKL:n lausuntoon seuraavasti: "Valtiovarainministeriön lausuntopyynnön jakelussa ei ollut mukana ainoatakaan vammaisjärjestöä. Vammaisten henkilöiden ja vammaisjärjestöjen osallistamisvelvoite on kirjattu YK:n vammaissopimuksen 4 artiklan 3 kohtaan. Lausuntokierroksella olevan asian merkityksellisyys vammaisjärjestöille on kiistaton. Tämän vuoksi valtiovarainministeriön olisi tullut noudattaa YK:n vammaissopimuksen osallistamisvelvoitetta."

Kaaja Taru

Suomen Kuurosokeat ry - Vaikuttamisen ja oikeuksienselvityksen työryhmä